



Góð hundrað ár eru liðin síðan bert ein festari var í Høvdahaga, tá var tað prestur. Nú Hevur Jóan Petur Kjærbo úr Skopun fest hagan. Sonurin vinstrumegin gongur á landbúnaðarskúla í Voss og fer at taka við garðinum. Myndin er tikin í heilt øðrum sambandi, tá vit vitjaðu í Skopun í september 1992. Mynd: Kalmar

Nú eru skopuningar heilt ognarleysir

Hava mist einasta hagan í bygdini

– Vit eru sera vónbrotnit av avgerð jarðarráðsins um at lata Høvdahaga til ein festara. Hagin hevur verið eitt gott íkast hjá skopuningum, síðan teir byrjaðu at leiga hann frá presti í áttatiárunum í farnu öld, sigur Harry Hentze, ein av nevndarlimunum í nevndini, sum arbeidir fyrri at fáa hagan aftur

Skopun: Ongin ognarjörð liggur til Skopun og skopuningar eru sostatt allir sum ein ognarleysir í heimbygðini, tað vil siga at teir eiga ikki haga, skuldu teir hava keypt ein jarðarteig í Skopun. Men skopuningar, allir sum ein, hava kent Høvdahaga sum teirra felags ogn. Fyri sunnan og eystan liggja stóru ognarbygdirnar, sum eitt annað Kánansland, og nú skopuningar hava mist Høvdahagan, kennst fæloysið enn sterkari. Skopuningar hava leigað henda haga og tá prestjörðin varð sundurbýtt í 1939 valdu skopuningar, at ongin einstakur borgari skuldi festa hagan, men at hesin skuldi verða felags fyrri alla bygðina. Í fyrstuni umsat eitt hagaráð hagan, men seinna árinu hevur bygdarráðið umsið hann. Skopuningar hava ikki átt

seyð í haganum, men á hvørjum ári er tað sum hagin hevur borið selt á uppboðssølu í bygðini. Avlopið av uppboðssøluni er farið til sosial endamál í bygðini. Eitt nú rindaði hagin eginpeningin til flakavirkjó, tá heita varð stovnað.

6. desember í fjør avgjórði jarðarráðið av lata Høvdahaga til Jóan Petur Kjærbo, bónda í Skopun. Hann hevði frammanundan eitt innangarðsbrúk í Høvdahaga.

Koltur umaftur

– Skopuningar hava einki ímóti bóndanum, sum hevur fingið Høvdahaga. Vit hava einki í móti, at hann hevur lagt inn og velt jörð. Men vit halda at tað er skeiðt av jarðarráðnum, nú teir hava gjørt so stórar fløgur í Skopun, bæði í fjósi

og veltung, at royna at bjarga hesum fløgum við at taka hagan og geva hann til ein mann, fyrri at hesin betri skal kunnu svara sínar skyldur. Teir hava lokkað bóndan at gera hesar fløgur og nú mjólkakvotur eru setta á, má hann fáa aðra inntøku fyrri at svara lánunum til jarðarráðið. Bóndin átti at fingið skuldarsanering og hagin átti framvegis at verða felags, sigur Harry Hentze, ein av nevndarlimunum í nevndini at fáa hagan aftur. Í hesi nevnd sita annars Edmund Nielsen, Jákup Fróði Djurhuus og Høgni Olsen.

– Endamálið við ikki at lata nakran einstakan borgara festa allan hagan í 1939 var júst, at skopuningar skuldu fáa biligt seyðakjöt. Skopuningar høvdu eisini rætt at ganga í haganum og teir høvdu rætt til at nýta

fuglabjörgini. Hesin rættur fellur burtur í dag. Jarðarráðið hevur boðað frá, at ein serskipan verður gjørd við fuglabjörgunum, soleiðis at skopuningar framvegis sleppa at røkja hesi. Men eg veit ikki, lóginsigur í hvussu er greitt at yvirleggjandi hagi eigur undirleggjandi bjørg, sigur Harry Hentze.

– Avgjörðin hjá jarðarráðnum er einki minni enn Koltur umaftur. Meðan ein stórtur partur av skopuningum gongur arbeidsleysur, eisini menn við góðum hegni til jörð, verður Koltur latið til ein høgtlønatan mann í Havn sum útriv. Ein fittur partur av skopuningum eru ættaðir úr Koltri og tað er harmuligt at siggja í dag hvussu oksar ganga og kleksa vælvelta bóin niður. Við lendingina stendur stórt skeltið sum sigur, at hetta er

privat økið og ongin kann fara á land, sigur Harry Hentze.

Missa helst eisini traðirnar

– Jarðarráðið hevur eisini sýnað traðirnar í Skopun. Tað eru 48 traðir í Skopun. Av hesum eru bert nýggju góðkendar. Treytirnar fyrri at hava trøð er at tú veltur ein part av hesi um árið. Hesar treytirnar eru ikki hildnar og tí kunnu traðirnar fella aftur til hagan, sigur Harry Hentze.

– Men er tað nakar sum gagnnýtur traðirnar í Føroyum, so eru tað júst skopuningar. Í fjør søktu 44 skopuningar um at fáa eina trøð innlagda. Ongin hevur fingið svar enn. Her er sum sagt einki arbeiði og nógv er velt seinasta árið. Traðirnar hava givið hundraðtals tons av kjøtu og eplum gjøgnum árinu, sigur Harry Hentze.

– Høvdahagi gav skopuningum frælsi at sleppa kúgv í hagan um summarið, hesin

møguleiki er eisini burtur, nú hagin er farin til ein festara. Stenningurin er ringur í Skopun. Fyrst tók Fiskavirking flakavirkjó frá okkum, síðan noktaður teir at taka í móti fiski og nú fer jarðarráðið avstað við haganum. Her er næstan sum í Sarajevo, øll stríðast móti øllum, sigur Harry Hentze.

Seinasta orðið ikki sagt enn

Skopuningar ætla ikki at avgerðin hjá jarðarráðnum skal fara ósvarað aftur viðborðinum. Ein stórtur partur av bygdarfólkunum í Skopun hava skrivað undir eitt mótmælisskriv. Fundur verður við landsstýrið ein av næstu døgnum.

«Nevndin at fáa hagan aftur» fer eisini at kæra avgerðina hjá Jarðarráðnum fyrri Landsbúnaðarstevnunum, sum er kærutovnur í hesum máli.

jústinus

Fáa mest burturúr við einum festara

– Jarðarráðið hevur avgjört at lata einum festara Høvdahaga fyrri betri at kunna menna framleiðslu av landbúnaðarvørum, sigur Jóannes Dalsgarð, stjóri í Jarðarráðnum

Stjórin í jarðarráðnum, tað er maðurin um skal syrgja fyrri at avgerðirnar hjá jarðarráðnum verða ferdar út í lívið, eitur Jóannes Dalsgarð. Tað er hann sum skal syrgja fyrri at alt tað formellari í lagi, soleiðis at Jóan Petur Kjærbo úr Skopun kann festa Høvdahaga.

– Leigusáttmálin millum Føroya Jarðarráð og Skopunar Bygdaráð gekk út fyrri tveimum árum síðan. Sáttmálin var tá longdur eitt tvey ára skeið og er nú útgjenging, sigur Jóannes Dalsgarð.

– Vit søktu eftir festarum og triggjar umsóknir komu inn. Kommunan søkti eisini um at leingja sáttmálan í eitt tiggju ára skeið, sigur hann.

– Jarðarráðið avgjórði at lata Høvdahagan til Jóna Petur Kjærbo. Hann hevur longu eitt stórt innangarðsbúk í Høvdahaga. Hann hevur velt nógv og hevur fult fjós av neytum, men hann átti ongan haga, sigur Jóannes Dalsgarð.

– Jarðarráðið metti, at mest kundi fáast burturúr jörðini, um ein festari fek hagan. Men eru skopuningar ónøgdir so kunnu teir kæra til Landsbúnaðarstevnunum. Kærufreistin er seks vikur, sigur Jóannes Dalsgarð.

Skopuningar siga, at tit hava sýnað tær 48 traðirnar í Skopun og ein stórtur partur av hesum fer at fella aftur til hagan?

– Tað er rætt at vit hava sýnað traðirnar í Skopun. Tað hava vit eisini gjørt í øðrum bygðum í landinum. Ein stórtur partur av traðunum í Skopun lúka ikki treytirnar, sum verða settar fyrri traðarbrúki. Men við tað er ikki sagt, at tær fella aftur til hagan. Vit vildu sýna traðirnar áðrenn vit góvu loyvi til at nýggjar traðir verða innlagdar. Fyrr enn hesar traðir lúka treytirnar verður neyvan nokur nýggj trøð innlagd í Skopun, sigur Jóannes Dalsgarð.

jústinus